

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 7: Ad Munatium Plancum consularem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A sunt omnibus Atrei, & Thyestæ, Pelopidatum tragedia: notum etiam est Pelopa à Tantalopatrem primùm in frustra dissectum, atque in lebetem coniectum esse: deinde Diis epulantibus appositum, denique notum est Atreum & Agamemnonem ab Ægypto, & Clytemnestra occisos esse, Clytemnestram ab Oreste filio. non immeritò igitur Pelopis domus ab Horatio fœua nominatur, id est, iracunda, aspera, horribilis, χαλεπή.

TENVES GRANDIA] nos, qui tenues, & humiles scriptores sumus, non conamur illa dicere, quæ sunt grandia, nostrisque viribus superiora, ac maiora. esset enim noster omnis inanis & irritus conatus.

DVM PVDOR, IMBELLIS QVE] dum pudor, & lyra nostra ad res bellicas scribendas inepta, utpote quæ res imbelleis tantùm, leucisque & amatorias scribere & possit, & soleat, ventant me tuas, & Cæsaris laudes attingere, ne, cum eas velim amplificare, ornare, atque illustrare, mei ingenij culpa imminuam, extenuem, obscurem. Oportet enim (vt ait Pindarus) *πρὸς φορον ἔργον κόμπον ἔπιναί.*

IMBELLIS QVE LYRÆ MUSA POTENS] id est, Musa, cuius in potestate sita est imbellis lyra, quæ domina est Musæ non bellicosa, sed imbellis, *lyra potens* dictum, vt supra, *potens Cypri.*

CVLPA DETERERE INGENI.] imminuere ingenij mei culpa. tralatio ducta est à ferro, vel are, vel simili metallo, quod limando deteritur, atque extenuatur. sic Od. I II. lib. 3. *desine peruicax Referre sermones Deorum, & Magna modis tenuare paruis.* Tale argumentum est Odæ XII. lib. 2. *Nolis longa fœra bella Numantia, &c.*

TVNICA TECTVM ADAMANTINA] id est, armis adamante solidioribus tectum. χαλκοχίτωνα. expressit enim epitheton Homericum,

AVT PVLVERE TROÏCO NIGRVM] id est, qui prælij tempore semper inter medios hosteis versabatur, neque vulnera extimescebat. Extat autem luculentum Idomenei de Merionæ virtute testimonium *ιλιάδ. γ.* hūc enim ille (vt alia prætermittam) dicit nunquam vulnerari in cervicibus, aut à tergo solere: sed semper in aduerso pectore, aut ventre. & ibidem dicitur ab Homero *θεῶ ἀτάλαντος Ἀρήϊ.* Erat autem Meriones Idomenei comes, atque amicus. *ιλιάδ. ρ. καὶ ὀπίων Ἰδομενεὺς Μηριόνης ἀτάλαντος Ἐυναλίω ἀνδρὶ φόντη. & ιλιάδ. λ. Μηριόνης θεράπων Ἀγαπήνορος Ἰδομενεὺς.* de hoc autem loquendi genere, *niger puluere, & puluere sordidus,* dicemus plura ad Od. xv. huius libri.

AVT OPE PALLADIS] Multis locis apud Homerum Pallas Diomedi præstò est, opitulatur, consulit, ac pæne dicam, inseruit: exempli causa *ιλιάδ. ε.* in principio *Ἐνθ' αὖ Τυδείδῃ Διομήδῃ Πάλλας Ἀθήνη Δάκε μένος κινέσσης, ἢ ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν Ἀργείοισι γένοιτο, ἰδέ κλέος ἑαδλὸν ἄροισι.* Ipse etiam Pindarus. *Νεμ. εἰδ. ι.* ait Diomedem à Pallade Deum immortalem esse factum. *Διομήδεα δ' ἀμβροτον ζανθά ποτὶ Τλαυκῶπις ἔθηκε θεόν.*

SVPERIS PAREM] Homer. eodem lib. de Diomede *Δαίμνη ἴσος* aut igitur expressit epitheta HomERICA *θεοεικέλον, θεοὺς ἀτάλαντον, θεοὺς ἐγαλίγμιον,* aut rem ipsam spectavit, propterea quòd Diomedes Venerem, atque adeò Martem ipsum vulneravit, Pandarum interfecit, equos Æneæ cepit, arma aurea à Glauco accepit, Idæo Troiæ præconi solus reclamauit, fulminibus restitit, fugit omnium postremus, prælium redintegravit primus. Hæc Eustatius libro decimo Iliad.

NOS CONVIVIA, NOS PROELIA] profitetur Horatius se has res leuiore scribere posse, non illas Heroicas, & tragicas. non dissimile est illud Anacreontis. *Θέλω λέγειν Ἀτρείδας, Θέλω δὲ Κάδμον ἄδειν, Ἀβάρβητος δὲ Χαρδαίης Ἐρωτα μᾶνον ἠΧεῖ.* &c. id est, Volo referre Atreidas, Volo referre Cadmum: Sed barbitus mihi vnum Chordis resonat amorem. sic & noster Horat. Ode xv. lib. 4. ait se prælia, & urbium expugnationes canere conantem ab Apolline esse reuocatum. *Phœbus volentem prælia me loqui, Victas & urbeis, increpuit Lyra, Ne parua Tyrrhenum per aquor, Vela darem.*

SECTIS IN IUVENES VNGVIBVS ACRIVM] iuuenum & puellarum pugnarò est cruenta, cum necha acutis admodum vnguibus pugnent, immò verò eos studiosè præfacent, ne aduersarios lædant: nec illi eas ferro petant, sed iis armis vtantur, quæ puellis non mortiferum, sed optabile & iucundum vulnus infligunt. Ita igitur acres sunt virgines in iuuenes, vt tamen vnguibus suos sectos habeant.

CANTAMVS VACVI, SIVE] abest alterum, siue, vt annotauimus supra ad Oden I II. *Maior tollere, seu ponere vult freta.* cantamus igitur prælia virginum. siue quòd otio abundamus, siue quòd ipsi amore vrimur nostro more. nobis enim vsitatum est amare. quidam libri sic habent: *siue quid vrimur.* quam scripturam si quis probabit, eius hæc erit sententia. siue vacui, id est, otio abundantes: siue quid, id est, aliqua ex parte vrimur, nostro more leues. quid, *π, κατὰ π* sed superiorem scripturam plures libri confirmant, & ego eam magis probo: vt intelligamus in nomine *vacui,* subesse causam, hoc modo, Cantamus, quia vacui sumus: siue quòd, &c.

AD MVNATIVM PLAN- cum consularem. Ode. 7.

Alias aliis: sibi Tiburtinam regionem placere. Cohortatio ad voluptates.

L Audabunt alij claram Rhodon, aut Mytilenen, Aut Ephesum, bimarise Corinthi Mænia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos

Insigneis

A *Insigneis, aut Thessala Tempe.*

Sunt quibus unum opus est, intacta Pal-
ladis urbem

Carmine perpetuo celebrare, &
Vndique decerpta frondi praeponere oli-
Plurimus in Iunonis honorem (uam.

Aptū dicite quis Argos, diteisq; Mycenae.

Me nec tam patiens Lacedaemon,
Nec tam Larissae percussit campus opimae

Quam domus Albunae resonantis,
Et praecipue Anio, & Tiburni lucus &

Mobilibus pomaria riuus (vda
Albus ut obscuro deterget nubila caelo

Saepe Notus, neque parturit imbreis
Perpetuos: sic tu sapiens finire memento

Tristitiam, vitaeq; labores

B *Molli, Plae, mero, seu te fulgentia signis*

Castra tenent, seu densa tenebit

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, pa-
trēmque

Cum fugeret: tamen vda Lyæo
Tempora populea fertur vinxisse corona,

Sic tristes affatus amicos.
Quò nos cunque feret melior fortuna pa-

lbimus o socij, comitesque. (rente,
Nil desperandum Teucro duce, & auspice

Teucro.
Certus enim promisit Apollo,

Ambiguam tellure noua Salamina futura

C *O fortes, peioraque passi*
Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:

Cras ingens iterabimus aequor.

CLARAM RHODON] cur claram? an prop-
ter insulae nobilitatem? vt Catull. ad Faesulum.
Rhodum ve nobilem, horridam ve Thraciam: an prop-
ter ea, quae poetae de hac memoriae prodiderunt?
Pindarus enim *ιδ. 2. ολυμπ. ait*, quo tempore Iupiter,
& ceteri Dij terram inter se diuiserunt, eo tempo-
re Rhodum non fuisse in promptu positam, sed
in altissimo maris fundo reconditam, atque ab-
strusam. Sole autem absente, cursumque suum
conficiente, cum de portione orbis terrarum ei
referuanda nullus Deorum Iouem admonisset,
factum esse vt sua quasi legitima terrae portione
cauerit. Ea re cognita, Iouem nouam de integro
fortitionem, priore improbata, inire voluisse:
Solem autem id recusasse, Rhodumque, quam ce-
teris Diis occultam, & incognitam, ipse cognitam

& perspectam haberet, sibi adoptasse: idque à Io- D
ue & aliis Diis immortalibus ei concessum esse. sic
Pindarus. *φαν π δ' ανθρώπων παλαιά ρήσεις, ούπω οτε*
χθόνα δαπέοντο ζεύς τε κί αθάνατοι, φαγεραν εν πλάγαι
Ρόδον έμμεν ποτίω, Αλμυροίς δ' εν βένθεσι γάσσον κεκρυφ-
θαι. reliqua ex Pindaro requirat qui volet. Idem
in eodem carmine supra dixerat, Rhodum Vene-
ris esse filiam, Solis vxorem: *μοχ τρίπολη νήσον πο-*
minat, quia sunt in ea tres vrbes Lindus, Ialysus,
Camirus. quas commemorat Hom. in Bæot. *οι-*
ρόδον άμφενέμοντο διάτριχα κοσμηθέντες Λίνδον, ίηλυσόν
τε, και άρζινόεντα κάμειρον. Strabo autem lib. 14.
cum de Rhodi laudibus multa scribit, tum illud:
ημείσι δε και οδοίς και πέγξει και άλλη κατασκευή ποσούτων
διαφέρει των άλλων πόλεων, ώστ' εκ έχομεν εισπειν έτεραν,
αλλ' έδε πάρισον, μήπερ κρείττω ταύτης της πόλεως. id est por-
tibus autem & viis, & muris, & alia structura ita
praestat aliis vrribus, vt nullam aliam huic vrbi
parem commemorare possimus, nedum melio-
rem. Profert ad hunc locum Porphirio illum ver-
sum Lucilij. *Carpathium Rhodos in pelagus inclinat*
aperta.

MITYLENEN] M. Tullius Mytilenas vsurpat
numero multitudinis contra Rull. *Quid Myti-* E
lena? qua certè vestra Quirites belli lege ac victoria
iure facta sunt, vrbs & natura, & descriptione edi-
ficiarum, & pulchritudine in primis nobilis. Horat.
autem semper numero singulari, vt & epist. ad
Bullatium. *Incolumi Rhodos & Mytilene pulchra*
facit quod penula solstitio, &c. BIMARIS] διδυμάσσον,
vel, vt quidam malunt, *άμφιθαλάσσον, αλιζώνιο. id*
est, duabus ex partibus mari cincti.

BIMARISVE CORINTHI MOENIA] Ho-
merus in Catalogo, seu Bæotiis Corinthum *άφνειον*
appellat propter emporium (inquit Strabo) in
Isthmo positum: bimarem autem nominat Hora-
tius quia duobus sinibus cincta est: quorum alter
Asiam, alter Italiam spectat, quorumq; opportu-
nitate efficitur, vt vtrinque & illorum ad hos, &
horum ad illos facilis sit commeatus, rerumque
omnium inuectio atque exportatio. vide Strabo-
nem lib. 8. De Corintho sic M. Tull. in agraria
contra Rull. ad Quir. *Corinthi vestigium vix re-*
lictum est. Erat enim posita in angustiis atque in fan-
cibus Graciae, sic, vt terra claustra locorum teneret, & F
duo maria maximè navigationi diuersa pene coniun-
geret, cum pertenui discrimine separarentur. eadem
ferè dicuntur off. 1. *Corinthum funditus euertit L.*
Mummius. scribit idem Paterc. lib. priore, & Flo-
rus lib. 5 2. epist.

VEL BACCHO THEBAS] Bacchi mater Se-
mele. patria Thebae. Semele enim Thebana fuit.
& Pentheus Rex Thebarum ab Agaua, Inone,
Antinoæ, ceterisque mulieribus Thebanis Baccho
sacrificantibus discerptus fuit, qua de re alibi di-
cemus. Ephippus autem lib. de Alexandri & E-
phestionis sepultura (vt scribit Athen. lib. 10.)
mortem Alexandri iræ Bacchi assignat. iniquo
enim animo Bacchus tulerat, Thebas patriam su-
am ab illo esse oppugnatas, atq; euersas. Ephippi
verba sunt hæc, *οδ' Αλέξανδρος εκ τέρτυ νοσήσας άπέθανε*
τῷ Διονύσει μνηύσαντος αύτω, δῖο π τλω πατρίδα αύτω τὰς θη-
βας έπολόρησε.

A VEL APOLLINE DELPHOS INSIGNEIS.] Nam & fuit Delphis nobile Apollinis oraculum, & Apollo Delphicus à poëtis nominari solet, & Horat. Delphicam laurum dixit Od. xxx. lib. 3. & Delphos fortilegos lib. de Arte poëtica.

ET THESSALA TEMPE] Tempe communi, & generali appellatione nemora significant: propriè autem loca sunt inter Olfam & Olympum interiecta, amœnissima, quæ appellantur Thessalica *ἑμπε*.

SVNT QVIBVS VNVM OPVS EST] sunt qui in hoc vno sunt occupati, vt Athenas carminibus suis nobilitent.

PALLADIS VRBEM] id est Athenas. quod cur ita sit, docet interpres Pindari ad *εἰδ. ζ.* Olymp. his verbis. Iouis capite, qua parte grauidus erat & parturiebat, à Vulcano, lecto ac diuiso, Mineruaque ex eo edita, præmonuit Sol Rhodios, vt primi omnium ei sacra facerent, quòd esset necessarium, & fatale, illam apud eos habitare, domiciliùmque suum collocare, à quibus ei primis sacrificatum esset. Cùm igitur Rhodij in arcem, vt Mineruæ sacrificarent, ascendissent, fugit eos cum

B ceteris rebus ad sacra comparatis, ac necessariis ignem capere. Ita sine igni sacra fecerunt. Athenienses autem, qui primi igni adhibito sacrificassent, digni sunt habiti, in quorum vrbe Minerua habitaret. vide Pindarum *εἰδ. ζ. Ὀλυμπ.* & interpres. Quidam libri veteres habent, *Palladis arceis*.

INTACTÆ] virginis. Virg. *Æn. 1. Cui pater intactam dederat.*

ET VNDIQVE DECERPTÆ FRONDI PRÆPONERE] id est, & omnibus omnium locorum & terrarum frondibus, oliuam antepone- re. Est autem oliua Palladis propria, quod cur ita sit, docet interpres Homeri his verbis. Dicuntur olim Neptunus & Minerua diu inter se de Attica decertasse, & contendisse. Neptunus tandem (hæc enim controuersia finiendæ ratio ab utroque probata est) in arce Atticæ terra tridente pulsata, fluctum marinum excitauit: Minerua verò è terra oliuam extulit. Cecrops iudex utriusque datus, Atticam Mineruæ adiudicauit, cum diceret **C** mare multis aliis in locis esse, oliuam autem Athenarum esse propriam. Hic locus erat ita scriptus in omnibus codicibus calamo exaratis: *Vndique decerptam fronti præponere oliuam*: in vulgatis autem fere omnibus, sic legitur: *undique decerptæ frondi præponere oliuam*: vt, si forte hæc lectio minus probetur hominibus, non possim argui libros veteres corrupisse, sed vulgatos secutus esse. hoc tantum, sic igitur habent membranæ veteres: *undique decerptam fronti præponere oliuam*. Atque hanc lectionem tuetur & retinet Turnebus lib. xi. & xix. Aduersar. & ita explicat: ex omni loco & materia, & argumento veluti colligere oleagineum termitem, & ex eo coronam necere: quod est vbiq; & in omni argumento de Athenis & olea Mineruæ narrare: cuius felici, festaq; fronde homines coronantur. Sed ego à Turnebo dissentio. Nam primùm sententia ipsa hanc lectionem refellit: deinde poëtæ, opinor, non oleaginas, sed ederaceas coronas suis capitibus imponebant:

sup. Ode 1. *Me doct' arū edera premia frontium, &c.* **D** & epist. 3. lib. 1. *Prima feres edera victricis præmia.* Aut si etiam ex oliua coronam sibi imponebant: vt apud Papin. *Huc gemini vates sanctam canentis oliuæ Fronde comam, & niueis ornati tempora vittis*: & si coronas ederaceas ij soli merebantur, qui vicerant, vt ego fateor: nihil tamen oleagina corona frons euincta, atq; ornata pertinet ad id, quod sentit Horatius. Nam non continuò qui coronam ex oliua concinnatam capiti suo imposuerunt, Mineruam, aut urbem Mineruæ laudant, neque eius ipsius coronæ ornatu Palladis urbem laudare intelliguntur. quod Horatius velle dicere videtur. Præterea quis mortalium sic vniquam locutus est, *præponere oliuam fronti*, pro eo, quod est, frontem olea coronare, seu ornare? Postremò quod paullo ante significauimus, cùm hoc sentiat Horatius, nonnullos esse, qui toti sunt occupati in laudandis Athenis, vrbe Palladis, nonne aptius cohæret hoc statim subiectum, *& in oliua omnibus frondibus anteponenda, quàm illud, & in colligendo oleagino termite ex omni argumento & ex eo corona necienda?* verum tamen si quis scripturam antiquam pluris faciet & hanc damnabit, non equidem re-

E clamabo. **PLVRIMVS IN]** id est, plurimi dum Iunoni gratificari, & honorem habere volunt, Argos dicunt esse magnis & latis spatiis explicatum, & ita ad equorum cursum, aptum. Nam Græci poëtæ *Ἄργος ἰππειον* nominant: vt Eurip. in Iphige. in Tauris. *ὅταν ἐς ἐλλάδ', ἰππειον τ' Ἄργος μολῆς, & ἰπποβοτον.* Homer. *ἰλιάδ. γ. Ἄργος ἐς ἰπποβοτον.* & Theoc. *εἰδ. λα. ἐπι μάλα πολλὰ θοῶν ἐξήρατ' ἀργείων Ἀργεὶ ἐν ἰπποβοτόν κειμήλια.* Iam *ἰλιάδ. δ.* Iuno ait sibi treis vrbeis esse carissimas: Argos, Spartam, Mycenæ. *Ἄργος π, Σπάρτη τε, καὶ ἑυρύγεια Μυκῆνη.* & Pindarus. *Νεμ. εἰδ. ι. Ἀργος ἦρας δῶμα θεῶν ἑσπερῆς* appellat, id est, domum Iunonis decoram, & dea dignam.

DITESQVE MYCENAS.] expressit Græcum epithetum *πολυχύσους*, quod ascribit Mycenis Sophocles in Electra. *φάσκειν Μυκῆνας τὰς πολυχύσους ὄραν.*

MENECTAM PATIENS LACEDÆMON] Homeri interpres, vt hoc quasi præteriens annotem, scribit agrum Lacedæmonium, Lacedæmonia appellari: Spartam, urbem: nonnullos autem esse, qui ipsius vrbis partem Lacedæmonia, partem Spartam nominant. Iam quòd Horatius patientem vocat, id ad publicam puerorum institutionem referendum est, quæ tota erat posita in patientiæ disciplina. Plutarchus in Lucullo hac de re sic scribit. *χράμματα μὲν ἕνεκα τῆς χρείας ἐμάθανον. ἢ δ' ἄλλη πᾶσα παιδεία πρὸς τὸ ἀρχαῖον καλῶς ἐγίνετο, καὶ καρτερεῖν ποιοῦντα, καὶ νικᾶν μαχόμενον.* id est, litteras quidem utilitatis causa discebant: Alia verò tota institutio eò referebatur, benè vt quisq; pareret, & vt laborem perferre fortiter, & pugnans vincere posset. Et M. Tul. Tuscul. 2. *Sparta verò pueri ad aram sic verberibus accipiuntur, vt multus è visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam, vt cùm ibi essem audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit vniquam, sed ne ingemuit quidem.* quod item narrat Plutarchus loco supra

comme-

A cōmemorato: πῶν ἐφίβων πολλὰς ὅτι τὸ βωμὸς τῆς ὀρθίας ἐώρακεμεν ἀποθνήσκοντας ταῖς πληγαῖς, id est, multos ephēbos in ara Dianæ Orthiæ vidimus plagis morienteis.

LARISSÆ] Larissam Thessalicam designat, quam condidit Acrisius, à Larissa Pelasgi vrbe nominatam, vt ait Hellanicus. sunt enim Larissæ tres, vt docet interpres Apollonij lib. 1.

PERCVSSIT] sic legendum, non *percussit*, vt habent vulgati, & nonnulli scripti cod. quod verbum ne Latinum quidem est. nam à verbo percello, præteritum vnum est, *perculi*. hanc scripturam confirmant cod. Iannot. Faër. Vrsini, duo Vaticani, Tornes. percussit autem idem valet, quòd permouit, affecit. Cicer. ad Attic. lib. 4. *Audini ex Gaioboc Firmano Romæ esse hominem, & fuisse assiduum. percussit animum: dices: tantulane causa?* sic Terent. Andr. *Percussit illico animum.*

OPIMÆ] Larissam opimam nominauit, Homerum secutus, qui φθίλω ἐρίβωλον vocat, *ιλιὰδ. 1. ἤματι κέν περὶ τῷ φθίλω ἐρίβωλον ἰκοίμην.* Ita idem Horat. infra cod. lib. Od. xxxi. *Sardiniam opimam.*

ANIŌ] Anienem fluuium sic describit Dionys. Halc. lib. quinto. ἡ ἀλέριος δὲ ἐγγύς τῶν πολεμίων παρὰ ποταμὸν ἀνίωνα, ὅς ἐκ πόλεως μὲν πύθρον καὶ ὑψηλὰ πῶλον ἐκλείεται σκοπέλων, φέρεται δὲ διὰ τῶν Σαβίνων καὶ Ρωμαίων πεδάδος ὀρίων πῆν ἐκατέρων Χώραν. συνάπει δὲ τὸ ῥέμμα τῷ Τιβέρι ποταμῷ καλὸς μὲν ὀφθίλων, γλυκὺς δὲ πίνεσθαι. id est, Valerius autem probe hosteis ad fluuium Anienem, qui ex vrbe Tiburē deorsum de cello scopulo multam aquam effundit, labitur autem per Sabinorum & Romanorum campum vtrorūque regionem definiens. Influit autem hic fluuius in Tiberim aspectu quidem pulcher, potu autem iucundus.

ALBUNEÆ RESONANTIS] de qua Virgil., *Æn. vii. nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat* &c. fuit autem Albunea Nympha & Sybilla Italica, & ab ea fons & nemus appellatur.

TIBVRNI LVCVS] rectè admonet M. A. Muretus legendum esse hoc loco Tiburni & ita excudendum curauimus: cū præsertim sic habeant nonnulli libri manuscr. & ita legendum quoque est *Æn. vii. Fratris Tiburni dictam cognomine gentem*: non Tiburti. Quòd autem A. Dr. Turnebus *Tiburti*, legi posse putat, fallitur. Nam primū Tiburis conditor dicebatur Tiburnus: deinde Tiburtinus non à Tiburto, sed à Tiburte, cuius rectus casus est Tiburs, formatur.

ALBUS VT OBSCURO &c.] albus Notus λευκόνος, vide Arist. *μετεωρ. β.* Homerum quidē *ιλιὰδ. λ.* Notum ἀργεσίν appellat, quæ vox λευκόν, id est, album valet. quamuis πᾶσι interdum significet. *Albus* autem, id est, ἀδρηγενέτης: quod est, serenitatis effectus, clarus. Itaque hic opposuit album obscuro Horatius, non nomen, sed rem spectans: atque ita interpretatur Seruius *claro* in versu illo Virgil. Georg. 1. *Et claro cernes siluas Aquilone moueri. Claro* (inquit) id est, *serenifico quia est & nubilus sicut omnes ferē venti*: Deinde producit testem hunc Horatii versum, his verbis, vt Horatius, *Albus vt obscuro deterg. nub. cælo, &c.* Videur autem Horatius totum hunc locum ex Pin-

daro expressisse, non seruato tamen ordine, & D paucis quibusdam immutatis. sic Pindarus *Nem. eid. 1. Ei δὲ νόω πρὸς ἔχαι διαπῶν ἀλαθείας ὁδὸν, χεῖρ ἄφροσ μακάρων πυχάνοντα, εὐπαοχέμεν. ἄλλο τε δὲ ἀποία πνοία ἡ ψιπέτων ἀνέμων,* id est, si quis mortalium veram vitæ rationem ac viam instituit, debet ille iis bonis, quæ à Diis immortalibus consecutus est, frui. aliàs enim alij flant venti. hæc Pindari, si ordinem immutes, videbuntur cum Horatianis ferè congruere. hoc modo Pindarus: Non semper iidem sunt ventorum flatus, & ventis pluuias lib. ac turbulentis succedunt alij, qui serenitatem & tranquillitatem afferunt. Horat. *Albus vt obscuro, &c.* Pindarus: si quis mortalis veram vitæ traducendæ rationem animo comprehensam habet. Horat. *sapiens.* Pindarus: oportet eum cum finunt Dij immortales, bonis quas frui, & iucundè viuere, sibi denique benefacere. Hor. *finire memento Tristitiam, vitæq; labores.* Atque hæc quidem iccirco ita exposui, & pæne oculis subieci, vt intelligat adolescens quemadmodum sint nobis imitandi interdum veteres poëta, & ceteri scriptores.

DETERGET] detergit quidem reperit scriptum in duobus libris calamo scriptis Don. & E Faër. sed *deterget* tamen, reposui, secutus lib. 2. Vaticanos, & Vrsini, & Tornes. In eadem coniugatione hoc verbo vsus est Saty. 11. lib. 2. *Hoc potius, quam gallina tergere palatum.* sic Lucret. lib. 4. *Et quasi perterget pupillas, atque ita transit.* & paulo post. *Et nostros oculos perterget longior aura.*

NEQVE PARTVRIT IMBREIS PERP.] tralatio à mulieribus grauidis, ad ventum pluuium, seu nubeis pluuiæ grauidas. alia tralatio est epistola ad Pisonem. *Parturiunt montes: nascetur ridiculus mus.*

MOLLI MERO] Virgil. Georg. 1. *Tunc agni pingues, tunc sunt mollissima vina.* Sic Græci vinum, quod ad potum maturum est, quòdque gratum & mitem saporem ætate collegit, μαλακόν appellat.

SEV TE FVLGENTIA SIGNIS] siue militiæ, siue domi tuæ eris. de signis militaribus dicemus fortasse alibi nonnulla.

TEUCER SALAMINA PATREMQVE] Teucer & Ajax Telamonius fratres fuerunt ὁμοπάτρειοι, sed non ex eadem matre. Nam Teucer ex Hefiona Laomedontis filia, Priami sorore captiua susceptus est: Ajax autem ex Peribœa. iam Telamon & Peleus Æaci, & Endeidos filij Phoco Psamathi filio interfecto, Ægina profugere coacti sunt, illèque Salamina, hic in Thessaliam se cōtulit. Teucer igitur Troia euerfa cū in patriam reuersus patri in suspitionem de Aiæ morte venisset, à patris conspectu sese longè remouit, atque in Cyprum profectus est, vbi alteram Salamina condidit eiusdem nominis atque illam priorem in Attica sitam. quod & Isocrates narrat in oratione ad Euagor. his verbis. *Τεῦχος ἐπειδὴ Τροίαν ξυμειξείλην, ἀφικόμενος εἰς Κύπρον, Σαλαμῖνά τε κατῴκησεν ὁμώνυμον πόλιν αἰσῆς τῆς πατρῴου αὐτοῦ πατρίδος Ἰσθμῆς, &c.* M. Tullius 11. de oratore profert aliquot Pacuij versus de hac Telamonis falsa in Teucrum suspitione, seu ira quòd fratris mortem vltus non esset, *Segregare abs te ausus,*
d
aut sine

A aut sine illo Salamina ingredi? Neg, paterni aspectu es veritus? quem avari exacta indigum Liberum lacerasti, orbasti, extinxisti, neg, fratris necis, Neg, gnati eius parvi, qui tibi in tutelam est traditus, &c. hac eadem de re C. Velleius Paterculus lib. 2. quem locum quamvis proferat Muretus, adscribam tamen. Teucer non receptus a patre Telamone ob segnitiam non vindicata fratris iniuria Cyprum appulsus cognominem patrie sua Salamina constituit.

CVM FUGERET.] Plus est, quam si dixisset, cum relinqueret: id quod notat Seruius ad illud Virgil. Tityro, Nos patriam fugimus.

POPULEA CORONA] Hercules deuicto Cerbero, populum arborem ex Acheronte secum detulit, frondibusque populeis coronatus, latitiam, quam ex tot victoriis ceperat, declarauit. Itaque quam λεύκη Græci vulgò nominant, Homerus *iliad. v. ἀχραιίδα* ab Acheronte appellat. Exemplo Herculis omnes in certamine aliquo cum laude & gloria versati, victoriamque consecuti, populi fronde coronabantur. Theoc. *eid. 6. κραπί δ' ἔχον λεύκην Ἡρακλῆος ἱερὸν ἔργον.* quo loco interpret

B scribit, populum, sacram esse Herculi, propterea quòd quàm plurimis laboribus perfunctus erat, & quàm plurima certamina obierat, & profligarat. Virg. *Æneid. 8. Dixerat: Herculea bicolor cum populus umbra Velauitque comas, foliisque innexa pendit.* Pausanias scribit in Eliacis populum apud Acherontem fluuium in Thesprotia ab Hercule esse repertam, atque ob eam causam ab Homero Acheroida appellatam. Pausaniae verba sunt hæc altius repetita: Τῆς δὲ λεύκης μόνης τῆς ξύλοις ἐς τὸ διὸς τὰς θυσίας καὶ ἀπ' ἑδενὸς δένδρον τῶν ἄλλων οἱ ἡλείοι χρῆσθαι νομίζουσι, κατ' ἄλλο μὲν ἑδὲν παρρημῶντες, ἐμοὶ δοκεῖν, τὴν λεύκην: ὅτι δὲ Ἡρακλῆς ἐκόμισεν αὐτὴν ἐς Ἑλλάδα ἐκ τῆς θεσσαρῶνδος χώρας. καὶ μοι καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρακλῆς ἐφάνητο, ἠνίκα τῷ διὸ ἐθνεῖν Ὀλυμπία, τῶν ἱερῶν τὰ μύρια ὅππῃ λεύκης καύσαι ξύλων τὴν δὲ λεύκην ὁ Ἡρακλῆς πεφυκῆναι παρὰ τὸν Ἀχέροντα εὔρετο ἐν θεσσαρῶν ποταμῶν, καὶ τὸ δ' ἕνεκα φασὶν αὐτὴν ἀχραιίδα ὑπὸ ὀμήρῳ καλεῖσθαι id est, Solius autem populi lignis ad sacrificia Iouis, & nullius alius arboris Elei uti in more positum habent, nullam aliam ob causam, mea quidem sententia, populum ceteris arboribus antepontes, nisi

C quòd Hercules eam ex Thesprotide regione ad Græcos deportauit. Quinetiam ipse Hercules cum Olympiæ Ioui sacrificabat, victimarum coxas lignis populeis cremasse mihi videbatur. Populum autem natam circum Acheronta fluuium reperit in Thesprotia. Atque ob hanc causam aiunt eam Acheroidam ab Homero appellari. Iam de hoc loquendi genere, caput seu tempora corona vincire, diximus ad Odam *1111.* huius libri. ibidem, *nitidum caput impedire myrto.* Quidam existimant iccirco dici hic ab Horatio Teucrum capiti coronam populeam potius, quàm ex alia arbore imposuisse, quòd Bacchi sacerdotes, & Bacchanteis hac fronde uti consueuerint: ex quo Demosth. de corona τὸς ἐσφραγμένους τῷ μαρτύρῳ καὶ τῇ λεύκῃ. vbi grammatici notant ἐσφραγμένους οἱ τὰ βακχικὰ πελούμενοι τῇ λεύκῃ διὰ τὸ Χθόνιον μὲν εἶναι τὸ φυτὸν: Χθόνιον δὲ καὶ τὸν τῆς περσεφόνης Διόνυσον: τὴν δὲ λεύκην πεφυκῆναι φασὶ παρὰ τὸν ἀχέροντα: ὅθεν καὶ ἀχ-

D ραίδα καλεῖσθαι ὑπὸ ὀμήρῳ. id est, coronabantur populo ij, qui sacris Bacchi initiabantur, propterea quòd & hæc arbor inferna est, & Dionysius Proserpine filius, infernus ac terrestris. Populum autem natam esse dicunt ad fluuium Acherontem: vnde & Acheroidem ab Homero nominari.

ET AVSPICE TEUCRO] id est, auctore, hortatore. ductum ab auspicio more, nihil enim publicè Romæ gerebatur, nisi auspiciò. Erat autem magistratuū auspiciari, & cōsulere auspicia, eorundemque obnuntiare. sic locutus est epist. 3. lib. 1. *fidibusne Latinis Thebanos aptare modos studet auspice Musa?* contra epist. 2. *cuius vitiosa libido Fecerit auspicium.* propriè posuit Od. *xxvii. lib. 3. ego cui timebo Prouidus auspex?* & M. Tullius in Cluentiana, nullis auspiciis, funestis ominibus omnium. eodem pertinet locus Od. *xiii. lib. 4. immanisque Rhætos Auspicis pepulit secundis.* & Od. *vi. lib. 3. Iam bis Monas, & Pacori manus Non auspiciatos contudit impetus nostros.* & epist. ad August. lib. 1. *tuisque Auspicis totum confecta duella per orbem.* Quidam per auspiciem Teucrum Apollinem significari volunt. Sed facilius hoc obtinerent, si, *auspice Teucrici,* legeretur: quam scripturam repertam in duobus libris manu scriptis. Hac de re tota, iudicet lector. ego interea receptam tuor.

CERTVS ENIM PROMISIT] de hoc Apollinis oraculo sibi edito sic loquitur Teucer ipse apud Eurip. in Helena, ὅππῃ νεὸς σείλαμι ἂν ἔργον πέρων, εἰς γλῶσσαλίου κώπρον, ἕμ' ἐδέσασσιν Οἰκείν Απολλων ὄνομα ἡσιωπιδὸν Σαλαμίνα θέμενον τῆς ἐκεί Χαρίν πάτρας. certum autem accipe non cuius oracula apertam & simplicem sententiam habeant, (λοζίας enim propter obscuritatem & ambiguitatem dicebatur) sed verum, minimèque mentientem. Nam, ut est apud Paucium in Perib. *Flexa, non falsa, aut mare dictio Delphis solet.*

AMBIGVAM TELLVRE NOVA] id est fore nobis alteram Salamina in Cypro, quæ cum illa priore, quæ est in Attica, comparari possit.

O FORTES, PEIORA QVE PASSI] sicutum ex Homero *oduss. μ. ὁ φίλοι, ἔγάρ πο πικρὸν ἀδεήμονες εἰμὲν* Οὐ μὲν δὴ τὸ δὲ μείζον ἐπικατὸν ἢ ὅτε Κύκλωι Εἰλει ἐνί σπείῃ γλαφυρῶ κρατερῶφι βίηφι. quem quidem Homeri locum vberius atque ornatus expressit Virg. *Æneid. 1. O socij, neque enim ignari sumus ante malorum, O passi grauiora, &c.*

NVNC VINO PELLITE CVRAS] tale illud est Ode *xi. lib. 2. dissipat Enius Curas edacis.* & *ix. epod. Curam, metumque Caesaris rerum inuat Dulci Lyæo soluere.* sic Anacreon, *Σκεδάσαι θέλω μέριμνας, volo dissipare curas.* idem, *Ὅταν πίων τὸν οἶνον, Εὐδῶσαι αἱ μέριμναι, Bibente me Falernum, Curæ anxix quiescunt.* idem ὅτ' ἐξὸ πίων τὸν οἶνον, *Ἀπορίθονται μέριμναι.* Latice vbi Lyæos Bibo, curæ abiguntur atræ. & Theognis, *Τοῦ πίνων ἀπὸ μὲν χαλεπῆς σκεδάσις μελεδῶνας, Θεωρήθεις δ' ἔσσει πολλὸν ἐλαφρότερος.* id est, Vina bibens atras pelles e pectore curas: Et madidus Baccho ritè leuabis onus. Iterum Horat. epist. ad Vall. lib. 1. *generosum & lenè requiro, Quod curas abigat.*

A CRAS INGENS ITERABIMVS Æ-
QVOR.] vel id mare, quod in patriam redeuntes,
permenli sumus, iterum peragrabimus, patriam,
patrémque fugientes: vel simpliciter iterum nauigabimus. sic Od. xxxi. huius lib. *atque iterare cursus Cogor relictos.* i. repetere cursus relictos. aliter hoc verbo vitur Ode xix. lib. 2. *atque truncis Lapsa canis iterare mella:* id est, iterum atque iterum canere, seu dicere. Od. xii. epod. *Muricibus Tyrijs iterata vellera lana Cui properabantur?* per vellera iterata muricibus διβαφα significat, purpureas vesteis bis tinctas. Od. iii. lib. 3: *Troia renascens alite Lugubri Fortuna tristi clade iterabitur.* id est, iterum expugnabitur, ac delebitur. epist. ad Loll. lib. 1. *Sic iterat voces, sic verba cadentia tollit.* Cic. ad Att. lib. 14. ex quodam poeta. *itera dum eadem istac mihi.* & Tuscul. 2. *Itera dum eadem istac mihi. non enim intelligo.*

AD LYDIAM

Ode 8.

B Obscurè iuuenem quendam, quem Sybarin vocat, vt amore perditum, & voluptatibus colliquefactum, notat.

LYDIA dic, per omnes

Te deos oro: Sybarin cur properes amando

Perdere: cur apricum

Oderit campum patiens pulueris, atque solis.

Cur neque militaris

Inter aequalis equitet: Gallica nec lupatis

Temperet ora frenis.

Cur timet flauum Tiberim tangere? cur oliuum

C *Sanguine viperino*

Cautius vitat? neque iam liuida gestat armis

Brachia, sepe disco,

Sepe trans finē iaculo nobilis expedito?

Quid latet, vt marina

Filium dicunt Thetidis sub lacrymosa Troia

Funera, ne virilis

Cultus in cadem, & Lycias proriperet cateruas?

AMANDO] dum ab eo amaris: sic Virg. *virtute videndo Femina:* id est, dum v. d. tur. vel cum te amat.

CVR APRICVM ODERIT CAMPVM.] D cur oderit campum Martium, non quòd puluerem, laborémue ferre non possit, neque propter vllam animi, aut corporis mollitiem, cum sit horum patientissimus: sed propter tui amorem, quo miserè torquetur.

CVR NEQUE MILITARIS INTER ÆQVALEIS] cur Sybaris neque inter aequalis equitet militaris, id est, militarem in morem, vel vt hominem militarem decet, vel cum sit militaris, vel qui militaris esset, si equitaret. & hoc postremo modo saepe loquitur Horat. vt Saty. vi. lib. 2. *Si veneror stultus nihil horum,* id est, si nihil horum à Dijs precor, quod si facerem, stultus essem. quo de genere dicemus ad Od. xxviii. huius libri, & ad oct. tertij. militaris autem est militia idoneus: in re militari exercitatus. Salust. coniur. Catilin. de M. Petreio: *homo militaris, quod amplius xxx. annis tribunus, aut praefectus, &c. fuerat, pleròsque ipsos, factaque eorum fortia nouerat:* T. Liuius lib. 35. annalium. *Nihil ea res animum militaris viri, & multos experti casus imminuit.*

GALLICA NEC LVPATIS, &c.] nec ora equorum Gallicorum, seu equos ipsos Gallicos moderetur, & regat frenis lupinorum dentium in morem asperis, atque inaequalibus: cur non flectat equos Gallicanos in campo Martio. Lupati freni, quibus equi ferociores coercentur: à lupinorum dentium similitudine, seu à lupo, instrumento ferreo, vnco, & tortuoso instar dentium lupinorum, quod pro lupato freno vsurpatur. Ouid. *Duros accipit ore lupos.* vnde equi praeferoces, & ad tractandum difficiles λυκαπώδες à Græcis nominantur. Extat Plutarchi disputatio *διὰ τὴν τῶν λυκαπώδων ἰπποσύνην εἶναι λέγεται.* lib. 1. συμπο. Virgil. Georgic. libro iii. *Et duris parere lupatis.* Græci poetæ lupos à dentium asperitate κάρχαρόδοντας appellant. Oppian. lib. 1. de piscib. *καρχάρων κάρχαρον ἔρως.*

TEMPERET] moderetur, coerceat, regat. Od. xii. huius libri. *varisque mundum Temperat horis.* Od. iii. lib. 3. *Qui terram inertem, qui mare temperat,* id est, regit, moderatur. sic Saty. v. lib. 2. *mulier si forte dolosa, Libertúsue senem delirum temperet* epist. ii. lib. 2. *Scit Genius, natale comes qui temperat astrum.* Od. xvi. epod. *Vtrumq; rege temperante calitum.* & fortasse Od. iii. lib. 4. *O testudinis aurea, Dulcem qua strepitum Pieri temperas,* aliàs pro verbo abstinendi. vt Od. xxiii. lib. 3. *Illic matre carentibus Prinuignis mulier temperat innocens.* quemadmodum & Virgil. Georg. 1. *Iam sibi tum curuis male temperat vnda carinis.* aliàs pro eo, quod est ad mediocritatē quandam redigere. vt Od. xix. lib. 3. *quis aquam temperet ignibus?* & epist. ad Mæcenat. tertia lib. 1. *Temperat Archilochi Musampede mascula Sappho.* aliter Od. xx. huius lib. *mea nec falerna Temperant vites, neq; Formiani Pocula colles.* & Od. vii. epod. *Desideriq; temperare poculum.*

CVR TIMET FLAVVM TIBERIM TANGERE?] D cur à natando, & à decursione seu denatatione Tiberina abhorret? sic Oda. 7. lib. 3.